

Český telekomunikační úřad
Sokolovská 219
190 00 Praha 9

dne / date 18.5.2007

věc / re **Připomínky společnosti T-Mobile Czech Republic a.s k návrhu rozhodnutí o změně a zrušení povinností uložených na základě § 51 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích společnostem BT Limited, organizační složka (čj. 69 716/2006-610), ČD – Telematika, a.s. (čj. 69 718/2006-610), ČEZnet, a.s. (čj. 69 720/2006-610), Czech On Line, a.s. (čj. 69 717/2006-610), ETEL, s.r.o. (čj. 69 722/2006/610), GTS NOVERA, a.s. (čj. 69 649/2006-610), RADIOKOMUNIKACE a.s. (čj. 69 723/2006-610), T-Systems PragoNet (čj. 69 727/2006-610) a TISCALI Telekomunikace Česká republika s.r.o. (čj. 69 726/2006-610), na trhu č. 9 – „Ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných telefonních sítích poskytovaných v pevném místě“**

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:	rozhodnutí č. REM/09/XX.2007-Y
IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:	T-Mobile Czech Republic a.s. Tomíčkova 2144/1 149 00 Praha 4
IČ:	649 49 681
Kontaktní osoba:	Ing. Martin Čechák Senior specialista regulace mobil: +420 603 404 316 e-mail: martin.cechak@t-mobile.cz
DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:	připomínky neobsahují důvěrné informace, ani informace tvořící předmět obchodního tajemství společnosti T-Mobile
Jméno a příjmení, funkce oprávněné osoby:	Ing. Richard Stonavský Senior manažer regulace

Úvod

Společnost T-Mobile Czech Republic a.s. (dále jen „společnost T-Mobile“) vítá možnost uplatnit své připomínky a komentáře k návrhu rozhodnutí č. REM/9/XX.2007-Y (dále jen „návrh“). Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) vede ve věci změny a zrušení povinností uložených na trhu č. 9 individuální správní řízení s účastníky vyjmenovanými na titulní straně těchto společností T-Mobile uplatňovaných připomínek, nicméně navrhané změny a zrušení povinností jsou identické a společnost T-Mobile se v tomto smyslu vyjadřuje k návrhu pouze jednou (tímto vyjádřením), nikoliv individuálně ke každému příslušného správního řízení.

Klíčové připomínky (blíže specifikované v následujícím textu) jsou tyto:

- Společnost T-Mobile se domnívá, že případné vydání návrhu je v plném rozsahu neodůvodněné
- Co se týká dosud platné povinnosti uložené příslušnému účastníku řízení v části 1. výroku I. příslušného rozhodnutí ve věci uložení povinností podniku s významnou tržní silou, zahrnuje povinnost propojení výhradně pro terminaci volání na účastnická čísla pro veřejnou pevnou telefonní síť dle § 5 odst. 2 aktuálního návrhu číslovacího plánu sítě a služeb elektronických komunikací (skládající se z kódu číslovací oblasti (TC) a doplňkových číslic dle Přílohy č. 1 tohoto aktuálního návrhu) v síti společnosti BT
- V případě volání účastníků sítě každého z účastníků řízení (či účastníků jiných sítí elektronických komunikací) na jiná než účastnická čísla (např. čísla pro přístup ke službám s vyjádřenou cenou) se principiálně jedná o přístupové (originační) služby, které nebyly (resp. nemohly být) v rámci trhu 9¹ (terminace) analyzovány a na základě jejího výsledku případně dokonce regulovány, mimo jiné i z toho důvodu, že dle závěrů jiné analýzy samotného Úřadu jsou součástí trhu č. 8² (originace)
- Domnívá-li se Úřad, že trh č. 9 nebyl dostatečně jednoznačně vymezen, lze případné pochybnosti odstranit změnou opatření obecné povahy č. A/9/04.2006-19
- Dle názoru společnosti T-Mobile nepominul dosud žádný z důvodů, pro které byla každému ze stanovených podniků s významnou tržní silou na trhu č. 9 uložena povinnost oddělené evidence nákladů a výnosů
- V odůvodnění všech platných rozhodnutí REM uložených na trhu č. 9 navíc Úřad konstatoval, že výše uvedená rušená povinnost úzce souvisí s povinností nediskriminace, která byla každému ze stanovených podniků s významnou tržní silou na trhu č. 9 rovněž uložena – Úřad se v odůvodnění návrhu dopadem případného zrušení povinnosti oddělené evidence na plnění povinnosti nediskriminace ovšem nezabývá

¹ viz opatření obecné povahy č. A/9/04.2006-19 ze dne 19. dubna 2006

² viz opatření obecné povahy č. A/8/03.2006-16 ze dne 23. března 2006

- Případnému vydání návrhu musí předcházet provedení a vydání nové analýzy trhu č. 9 a 8 a jejich notifikace Evropské komisi, a to ze tří základních důvodů:
 - vydáním návrhu bez provedení a vydání nové analýzy trhu č. 9 by Úřad postupoval v rozporu se zákonem o elektronických komunikacích resp. v rozporu s komunitárním právem;
 - z odůvodnění návrhu vyplývá, že Úřad má za to, že při analýze trhu č. 9 (resp. nevyhnutelně i trhu č. 8) zřejmě pochybil (zejména co se týká věcného vymezení trhu), čímž současně zpochybňuje závěry obou analýz a zejména pak nápravná opatření na jejich základě uložená – odstranění těchto pochybností je možné pouze na základě provedení nových analýz
 - dle názoru společnosti T-Mobile disponují nadále všechny stanovené podniky s významnou tržní silou na trhu č. 100% podílem na trhu ukončení volání ve své vlastní veřejné telefonní síti. Důvody pro uložení veškerých povinností příslušnými rozhodnutími REM zůstávají tedy nadále v platnosti. To, že některé z těchto důvodů případně zcela pominuly (nebo byl jejich význam alespoň oslaben) může být prokázáno pouze na základě nové analýzy trhu č. 9
- V souladu s požadavky zákona o elektronických komunikacích a komunitárního práva je nutno návrh notifikovat Evropské komisi

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ

I.1. Neodůvodněnost vydání návrhu

Společnost T-Mobile se z důvodů blíže specifikovaných v dalším textu domnívá, že případné vydání návrhu je neodůvodněné a navrhuje:

a) neměnit text části 1. výroku I. dosud platných rozhodnutí REM, kterými jsou uloženy povinnosti účastníkům řízení na trhu č. 9

b) nerušit povinnost uloženou v části 3. výroku I. (oddělená evidence nákladů a výnosů) dosud platných rozhodnutí REM, kterými jsou uloženy povinnosti účastníkům řízení na trhu č. 9

I.2. Změna Odůvodnění výroku I. návrhu

Společnost T-Mobile je toho názoru, že objektivně existují pouze dva možné důvody pro případné vydání návrhu:

- a) nejednoznačné věcné vymezení trhu č. 9
- b) chybné věcné vymezení trhu č. 9 i č. 8

ad a) nejednoznačné věcné vymezení trhu č. 9

Řešením odstraňujícím případné pochybnosti je změna opatření obecné povahy č. A/9/04.2006-19; vydání návrhu není v takovém případě vůbec nutné

ad b) chybné věcné vymezení trhu č. 9 i 8

Pokud se týká volání na jiná než účastnická čísla, tento trh je prakticky od počátku liberalizace telekomunikačního trhu (řekněme od roku 2002) plně konkurenční. Úřad tedy nemohl k závěru, že terminace volání na jiná než účastnická čísla se liší od volání na účastnická čísla dojít po provedeném vyhodnocení účinků uložených rozhodnutí REM na trhu č. 9 (která jsou účinná cca 1 rok). Jediným možným vysvětlením je, že Úřad na základě chybného věcného vymezení trhu č. 9 resp. č. 8 nevyhnutelně dospěl při analýze těchto trhů k chybným závěrům, na jejichž základě zřejmě chybně identifikoval subjekty s významnou tržní silou a zřejmě jim i následně uložil nepřiměřená nápravná opatření.

Případná vydání návrhu je z tohoto důvodu možná pouze na základě vydání nové analýzy trhu č. 9 a v tomto smyslu je nutné následně i upravit odůvodnění změny výroku I. návrhu.

I.3. Změna Odůvodnění výroku II. návrhu

Výrok II. návrhu spočívá ve zrušení povinnosti oddělené evidence nákladů a výnosů. Úřad zrušení této povinnosti odůvodňuje zejména tím že:

- a) *uložené povinnosti v navrženém rozsahu se jeví jako nadbytečné*
- b) *pro výši ceny za terminaci mají zásadní vliv náklady a výnosy TO2 (společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a.s.)*
- c) *uložené povinnosti představují pro jejího adresáta nepřiměřenou zátěž,*

přičemž k těmto důvodům dospěl na základě *komplexního vyhodnocení situace na daném relevantním trhu* (zřejmě tedy na základě analýzy, což je dle názoru společnosti T-Mobile jediný objektivní a relevantní způsob). Společnost T-Mobile by ráda upozornila Úřad na povinnost takovou analýzu konzultovat s dotčenými subjekty, jinými členskými státy a Komisí.

• • • T • • Mobile •

Rovněž bychom rádi v této souvislosti uvedli nejvýznamnější důvody, jimiž Úřad před necelým jedním rokem naopak odůvodňoval nutnost zavedení povinností uložených stanoveným podnikům na trhu č. 9 rozhodnutími REM, neboť společnosti T-Mobile není známo, že by na trhu č. 9 došlo k jakékoliv změně, která by jediný z těchto důvodů byť jen oslabovala. Těmito důvody byly zejména³:

- a) *vedení oddělené evidence (tedy navrhovaná zcela zrušená povinnost) ... umožní určit náklady na poskytované služby a prokázat, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování (tedy ke zneužívání dominance na relevantním trhu, přičemž každý stanovený podnik s významnou tržní silou zřejmě nadále disponuje monopolním postavením na trhu ukončení volání (terminace) ve své vlastní veřejné telefonní síti)*
- b) *tato povinnost (oddělené evidence nákladů a výnosů) úzce souvisí s povinností nediskriminace, neboť na podkladech z oddělené evidence nákladů a výnosů účastník řízení může prokázat, že uplatňuje rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele poskytující rovnocenné služby a poskytuje jim služby a informace za stejných cenových podmínek, jako je poskytuje vlastním organizačním složkám, popřípadě svým dceřinným společnostem*
- c) *současně bude zajištěno, aby účastník řízení v na podkladech z oddělené evidence nákladů a výnosů mohl prokázat plnění povinnosti nákladové orientace cen*

Poměrně zásadní je potom původní názor Úřadu, že ukládané povinnosti splňují princip proporcionality ve vztahu k výsledkům analýzy trhu č. 9 - pokud se totiž na trhu č.9 neudála významnější změna, domíváme se, že změněné povinnosti nejenže nenaplní princip proporcionality ve vztahu k výsledkům analýzy trhu č. 9, ale ani ve vztahu ke zbývajícím subjektům působícím na trzích elektronických komunikací v České republice.

Konečně pak přinejmenším hodné pozornosti je i to, že správní orgán předpokládá, že účastníkům řízení (o uložení povinností na trhu č. 9) nepřinesou tato rozhodnutí další náklady omezující je v jejich činnosti více, než je přiměřené (většina účastníků příslušných správních řízení u uložení povinností na trhu č. 9 přitom v těchto řízeních neuplatnila žádné připomínky). V této souvislosti bychom rádi Úřad upozornili na to, že společnost T-Mobile na nepřiměřenou zátěž jí vznikající v souvislosti s oddělenou evidencí nákladů a výnosů opakovaně (a bohužel dosud neúspěšně) Úřad upozorňovala, stejně tak jako upozorňovala na řadu nekonzistencí i zjevných chyb, kterými se vyznačuje opatření obecné povahy č. OOP/4/03.2006-3, v souladu s nímž je společnost T-Mobile povinna vést oddělenou evidenci nákladů a výnosů. Stejnou povinnost mají dosud uloženy i všechny stanovené podniky s významnou tržní silou na trhu č. 9.

Přitom hlavním důvodem Úřadem uváděným pro odmítání nezbytných změn opatření obecné povahy č. OOP/4/03.2006-3 resp. toho, že by vedení oddělené evidence nákladů a výnosů představovalo pro společnost T-Mobile nepřiměřenou zátěž je skutečnost, že společnost T-Mobile dosud tyto výsledky oddělené evidence Úřadu nepředložila a tudíž veškeré úvahy a nutné kroky Úřadu v případném řešení této záležitosti jsou předčasné.

³ viz odůvodnění rozhodnutí č. REM/09/05.2006-44

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ

II.1. Věcné vymezení trhu č. 9 resp. č. 8

Z odůvodnění návrhu je zřejmé, že se Úřad domnívá, že v opatření obecné povahy č. A/9/04.2006-19 ze dne 19. dubna 2006 (dále jen „opatření“) trh po věcné stránce vymezil „příliš široce“ a následně pak nevyhnutelně příslušnými rozhodnutími o uložení povinností (REM) resp. rozhodnutími o ceně (CEN) až doposud uplatňoval regulaci představující pro identifikované subjekty s významnou tržní silou nepřiměřenou zátěž.

Společnost T-Mobile je nadále přesvědčena o tom, že vymezení relevantního trhu (věcné, územní a časové) je jednou z klíčových částí samotné analýzy tohoto relevantního trhu. Odlišné vymezení relevantního trhu totiž může vest k diametrálně odlišným závěrům analýzy a vzhledem k mechanismu fungování Nového regulačního rámce i k diametrálně odlišnému rozsahu případně uplatňovaných regulačních opatření (zde si dovoluujeme připomenout průběh diskuse týkající se vymezení trhu č. 12 v podmínkách České republiky).

Domníváme se, že současná správní řízení vedená s SMP operátory na trhu 9 ve věci změn rozhodnutí REM a CEN resp. příslušné veřejné konzultace jsou nevyhnutelným důsledkem Úřadem uplatňovaného principu, že „relevantní trh je vymezen svým názvem“, se kterým ovšem společnost T-Mobile zásadně a opakovaně nemůže souhlasit.

Z tohoto úhlu pohledu do jisté míry chápeme obavu Úřadu, zda opravdu trh č. 9 nebyl vymezen „příliš široce“, neboť 27 stránkové opatření se zdánlivě věcným vymezením trhu zabývá velmi stručně konstatováním, že z hlediska věcného vymezení trh zahrnuje *veškerá ukončení volání (terminaci) na geografická i negeografická čísla v jednotlivých veřejných telefonních sítích poskytovaných v pevném místě*.⁴

Nicméně, Úřad rovněž v opatření uvádí, že *...postupoval při definování relevantního trhu... mimo jiné ...v souladu s Metodikou uvedenou v části B*⁵, což principiálně znamená, že postupoval mj. i v souladu s Doporučením, Vysvětlujícím memorandem a Pokyny komise týkající se analýzy trhů.⁶

Pokud tomu tak skutečně bylo, Úřad ovšem nemohl po věcné stránce trh vymezit „příliš široce“. Jak totiž Úřad principiálně správně konstatuje v odůvodnění návrhu, *terminace volání na jiná než účastnická čísla se výrazně liší od terminace volání na účastnická čísla*. Tak tomu ovšem není pouze nyní resp. v období několika málo uplynulých měsíců, jak by se mohlo zdát z odůvodnění návrhu Úřadem (z *průběžného hodnocení trhu správním orgánem vyplývá, že terminace na jiná než účastnická čísla se výrazně liší od terminace volání na účastnická čísla*), ale bylo tak tomu prakticky od počátku vzniku liberalizovaného telekomunikačního trhu v České republice.

Pokud bychom totiž akceptovali teorii Úřadu, že se terminace volání na jiná než účastnická čísla začala výrazně lišit od terminace volání na účastnická čísla až v období minulého jednoho roku, dospěli bychom k unikátnímu závěru, že uplatňováním nepřiměřených regulačních opatření došlo k signifikantnímu posunu (části) trhu terminace směrem k trhu plně konkurenčnímu.

⁴ viz opatření, část C, odst. 2.1

⁵ viz opatření, část C, odst. 1

⁶ blíže viz opatření, část B, odst. 1.1, písm. c)

■ ■ ■ T ■ ■ Mobile ■

Z výše uvedených důvodů nemohla být volání na jiná než účastnická čísla nikdy součástí analýzy trhu č. 9, neboť relevantní trh se skládá s produktů či služeb, které jsou v dostatečné míře vzájemně zaměnitelné nejen co se týká jejich objektivních charakteristik, ale také co se týká podmínek konkurence a/nebo struktury nabídky a poptávky na příslušném trhu.⁷

V případě terminace volání na účastnická a jiná než účastnická čísla nejen že není tato důležitá podmínka (tzv. homogenita produktu) splněna, ale konkurenční podmínky co se týká volání zejména na tzv. čísla na nichž jsou poskytovány služby s přidanou hodnotou jsou odlišné (od ukončení volání na účastnická čísla), a to zejména z toho důvodu, že princiálně se jedná o tzv. originační (nikoliv terminační) služby.

Správnost tohoto názoru potvrzují nejen analýzy trhů volání na čísla pro služby přidanou hodnotou (resp. na jiná než účastnická čísla) provedené některými zahraničními regulačními orgány (např. Velká Británie) ale i skutečnost, že samotný Úřad konkurenční vztahy v případě volání na čísla pro služby s přidanou hodnotou evidentně analyzoval v rámci trhu č. 8⁸ (přístup a původ volání (origine) ve veřejných mobilních telefonních sítích).

II.2. Případná nutnost provedení nové analýzy trhů č. 9 a č. 8

Společnost T-Mobile se naopak domnívá, že případná vydání návrhu si nevyhnutelně vyžádá novou analýzu trhů č. 9 a č. 8 a to ze tří základních důvodů:

a) oba tyto trhy byly v podmínkách České republiky chybně vymezeny po věcné stránce:

(blíže viz výše, část II.1)

b) vydáním návrhu bez provedení a vydání nové analýzy trhu č. 9 a její notifikace Evropské komisi by Úřad postupoval v rozporu se zákonem o elektronických komunikacích resp. v rozporu s komunitárním právem:

Dle ust. § 51 odst. 6 zákona o elektronických komunikacích platí, že *Zjistí-li Úřad na základě zpracované analýzy, že relevantní trh je efektivně konkurenční, rozhodne o zrušení povinností uložených podle odstavců 3,4 a 9. Úřad návrhem směřuje k omezení povinnosti uložené tímto rozhodnutím v tom smyslu, že povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na propojení sítí nebo síťových zařízení pro službu ukončení volání doplňuje tak, že tuto povinnost explicitně omezuje pouze na službu ukončení volání na účastnická čísla, tedy výslovně vyjímá volání na jiné služby, typicky např. služby s přidanou hodnotou. V takovém případě tedy částečně povinnost „vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na propojení sítí nebo síťových zařízení pro službu ukončení volání“,*

⁷ volný překlad čl. 44 Pokynů Komise týkající se analýzy relevantních trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací (2002/C 165/03, ze dne 11. července 2002), v originále: „According to settled case-law, the relevant product/service market comprises all those products or services that are sufficiently interchangeable or substitutable, not only in terms of their objective characteristics, by virtue of which they are particularly suitable for satisfying the constant needs of consumers, their prices or their intended use, but also in terms of conditions of competition and/or the structure of supply and demand on the market in question.“

⁸ viz opatření obecné povahy č. A/8/06.2006-19, část C, odst. 4.1.2 – Regulace uplatněná Úřadem na daném trhu podle předchozího regulačního rámce

■ ■ ■ T ■ ■ Mobile ■

kteřá se dle platných rozhodnutí Úřadu vztahovala na všechny typy služeb – jak služeb terminačních, tak i originačních (což dle našeho názoru nebylo možné, protože to neodpovídá věcnému vymezení trhu č. 9, na který patřily a patří pouze služby terminační) – zrušuje, a to pro veškeré služby jiné, než *ukončení volání na účastnická čísla*.

Dochází tedy k situaci předvídané výše uvedeným ust. § 51 odst. 6 zákona o elektronických komunikacích, tedy rušení existujících regulačních povinností.

Z výše citovaného ust. § 51 odst. 6 zákona o elektronických komunikacích vyplývá, že:

1. je Úřadem provedena analýza relevantního trhu
2. tato analýza prokázala, že relevantní trh je efektivně konkurenční
3. Úřad rozhodne o zrušení uložených povinností.

Domnívá-li se Úřad, že část služeb, které jsou dle jeho názoru poskytovány na trhu č. 9, je poskytována v plně konkurenčním prostředí, potom zcela správně přistupuje ke zrušení povinností uložených ve vztahu k těmto službám. Předpokladem takového postupu je však neoddiskutovatelně provedení analýzy relevantního trhu č. 9, která prokáže, že na daném trhu došlo od provedení poslední analýzy, na základě které byly pravomocným rozhodnutím uloženy regulační povinnosti, k posílení efektivní konkurence a tedy Úřad přistupuje v souladu s § 51 odst. 6 zákona o elektronických komunikacích ke zrušení části regulačních povinností, tedy k vydání návrhu.

Znovu považujeme za nutné zdůraznit, že služby originačního charakteru na trhu č. 9 nikdy z hlediska jeho věcného vymezení nebylo možno zařadit (a jak bylo naopak prokázáno výše (viz část II.1), Úřad tyto služby analyzoval v rámci trhu č. 8). Naše společnost tedy nepovažuje vydání návrhu za potřebné.

V této souvislosti považujeme ještě za nutné vyjádřit se k Úřadem předpokládanému postupu na základě § 51 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích, který stanovuje, že *„Pokud povinnosti podle odstavců 3,4 a 9 na relevantním trhu již existují, Úřad rozhodne o jejich zachování, změně nebo zrušení.*

Úřad se domnívá, že postupem podle § 51 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích je možné povinnosti uložené na relevantním trhu případně měnit bez provedené analýzy. Toto ovšem zcela jistě nebyl záměrem zákonodárce, neboť pokud Úřad na základě analýzy uloží subjektu s významnou tržní silou určité povinnosti, je zřejmé, že dnem účinnosti příslušných rozhodnutí o uložení povinností tyto povinnosti existují, a to až do okamžiku jejich změny nebo zrušení. Pokud bychom si ustanovení § 51 odst. 5 vykládali Úřadem předjímaným způsobem, znamenalo by to, že reálně by měl Úřad pravomoc v období (až tříletém) mezi dvěma analýzami relevantního trhu kdykoliv existující povinnosti libovolně měnit (přičemž změna se nemusí nutně rovnat pouze zmírnění) a jeden z klíčových principů Nového regulačního rámce (analýzy relevantních trhů) by byl případně obcházen.

II.3. Notifikace Evropské komisi

V souladu s § 131 odst. 4 zákona o elektronických komunikacích a rovněž tak čl. 7 Rámcové směrnice má Úřad povinnost notifikace, resp. konzultace s Evropskou komisí, ve vztahu k rušení regulační povinnosti uložené na trhu č.9. Předpokládáme tedy, že přijetí zamýšleného opatření podle § 51 odst. 6 zákona o elektronických komunikacích v podobě zrušení regulační povinnosti na v rámci provedené analýzy trhu č. 9 bude notifikováno Evropské komisi a ostatním členským státům EU.

S případnými dotazy a komentáři k těmto připomínkám se prosím kdykoli obračejte na Ing. Martina Čecháka, Senior specialistu regulace společnosti T-Mobile, tel. 603 404 316, e-mail martin.cechak@t-mobile.cz.

V úctě,

Ing. Richard Stonavský
Senior manažer regulace
T-Mobile Czech Republic a.s.

T-Mobile

T-Mobile Czech Republic a.s.
Tomáškova 2144/1
149 00 Praha 4
IČ 649 49 681, DIČ CZ64949681

125